

به نام خداوند لوح و قلم

**کتابچه راهنمای تفصیلی شیوه‌نامه
درمان بازیابی فعل در زبان فارسی**

**Persian Verb and Sentence Treatment
Protocol (PVSP) Guide Book**

نویسندگان:

سمانه سازگارنژاد

دکتر فریبا یادگاری

سرشناسه	: سازگارنژاد، سمانه، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	: کتابچه راهنمای تفصیلی شیوه‌نامه درمان بازیابی فعل در زبان فارسی - / Persian verb and sentence treatment protocol (PVSP) guide book
مشخصات نشر	: نویسندگان سمانه سازگارنژاد، فریبا یادگاری.
مشخصات ظاهری	: تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۹.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۰۵۰-۴-۹
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: اختلالات تکلم -- درمان -- دستنامه‌ها
موضوع	: -- Treatment -- Handbooks, manuals, etc. Articulation disorders
موضوع	: دستورپریشی -- دستنامه‌ها
موضوع	: Paragrammatism -- Handbooks, manuals, etc.
موضوع	: فارسی -- فعل -- دستنامه‌ها
موضوع	: Persian language -- Verb -- Handbooks, manuals, etc
موضوع	: زبان‌پریشی -- دستنامه‌ها
موضوع	: Language disorders -- Handbooks, manuals, etc
شناسه افزوده	: یادگاری، فریبا، ۱۳۴۳ -
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
شناسه افزوده	: University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences
رده بندی کنگره	: ۷/۴۲۴RC
رده بندی دیویی	: ۸۵۵/۶۱۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۱۷۳۳۲۱۱

دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

نام کتاب: کتابچه راهنمای تفصیلی شیوه‌نامه درمان بازیابی فعل در زبان فارسی

نویسندگان: سمانه سازگارنژاد - دکتر فریبا یادگاری

ویراستار: دکتر رضا سیدنور

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۰۵۰-۴-۹

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۹

چاپ: ارشیا

ناشر: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفکس: ۷۱۷۳۳۲۱۱

با قدردانی از همکاری

● صفحه‌آرا: گروه گرافیکی ارشیا ● طراحی جلد: گروه گرافیکی ارشیا

همه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است؛ هرگونه استفاده از متن به هر صورتی در قالب کتابچه، جزوه، تهیه CD آموزشی، تهیه نرم‌افزار، استخراج آزمون، ترجمه به دیگر زبان‌ها و استفاده از مطالب کتاب، اشکال، تصاویر و... بدون اجازه کتبی از ناشر غیر قانونی است.

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۵	مقدمه
۷	بخش اول: کیت درمانی و ابزار مورد نیاز
۱۱	بخش دوم: چکیده مراحل اجرای PVSP
۱۵	بخش سوم: نوع و نحوه ارائه بازخورد و سرخ‌ها در اجرای PVSP
۱۷	بخش چهارم: راهنمای تفصیلی درمان PVSP
۴۷	پیوست‌ها
۴۷	الف: فهرست فعل‌های درمانی
۴۸	ب: شناسنامه نحوی افعال
۶۹	فهرست منابع

www.ketab.ir

راهنمای تفصیلی شیوه‌نامه درمان بازیابی فعل در زبان فارسی^۱ (PVSP) چیست؟ راهنمای تفصیلی کنونی به‌عنوان شیوه‌نامه‌ای درمانی جهت بهبود مهارت‌های بازیابی فعل در سطح واژه و جمله، بهبود مهارت‌های جمله‌سازی و تقویت بازیابی واژگانی در بافت جمله برای افرادی که دارای حداقل سواد خواندن و نوشتن و فاقد کنش‌پریشی شدید کلامی باشند است و در این راستا، تدوین و تهیه شده است.

ترتیب مراحل درمانی با آغاز درمان بازیابی فعل از سطح واژه آغاز می‌گردد، سپس آموزش بازیابی جمله‌های کوتاه و ساده با استفاده از متمم‌های اجباری فعل انجام می‌گیرد. این متمم‌های اجباری در اطراف فعل قرار می‌گیرند تا جمله‌های کوتاه ۲ یا ۳ کلمه‌ای شکل بگیرند. پس از آن، ساختن جمله‌های طولانی‌تر با استفاده از افزودن متمم‌های اختیاری فعل به جمله‌های ساخته شده، آموزش داده می‌شود. به این ترتیب، متمم‌های اختیاری که برای هر فعل متفاوت است؛ به ساختن جمله‌های طولانی‌تر و متشکل از گفته‌های بیشتر کمک می‌کند. نهایتاً، افزایش طول گفته‌ها از طریق اضافه کردن افزوده‌ها، یا نقش‌های افزوده‌ای که می‌توانند به فعل یا جمله بپیوندند تا پیامی کامل‌تر و حاوی اطلاعات بیشتر منتقل گردد، آموزش داده می‌شود. در بخش تفصیلی شیوه‌نامه، مشاهده خواهید کرد که استفاده از تصاویر و تکیه بر جایگاه بینایی - فضایی واژگان در هنگام جمله‌سازی در بافت ساختارهای استاندارد زبان فارسی، باعث بهبود بازیابی اهداف درمانی از طریق بافت ویژه ارائه شده مرتبط با تصاویر می‌گردند. همچنین، عدم استفاده از تصاویر در برخی سطوح درمانی باعث تقویت بازیابی واژگانی بافت‌های غیروابسته به تصاویر می‌گردد.

ترتیب مراحل ذکر شده جهت انجام و پیشروی در مراحل درمانی که در بخش‌های دوم و چهارم این کتاب به تفصیل بیان گردیده است در ابتدا برای افرادی تهیه شده بود که در

بازیابی فعل در سطح واژه دچار چالش می‌باشند. همچنین این افراد قادر به جمله‌سازی و استفاده از فعل در بافت جمله برای رساندن پیام‌های کوتاه یا بلند نمی‌باشند. اما این شیوه‌نامه قابلیت زایشی فراوانی دارد، به این معنی که درمانگر پس از اتمام ۶ مرحله درمان برای ۴۰ فعل ارائه شده، می‌تواند به سراغ فعل‌های جدید برود، تنوع و تغییر در ویژگی‌های تصریفی فعل‌ها ایجاد کند، حرکت و جابه‌جایی واژگانی و ساخت‌های نحوی در جمله‌ها به وجود آورد، انواع مختلف جمله‌ها را شامل جمله‌های مرکب با ترکیب کردن جمله‌های ساده بسازد و در جمله‌سازی خلاقیت به خرج دهد. همچنین اگر بسته به سطح و شرایط فرد مراجع، وی قادر به تکمیل تنها بخشی از مراحل درمانی باشد (مثلاً جمله‌سازی تا مرحله ۴)، درمانگر می‌تواند با اتمام این مرحله از درمان به سراغ فعل بعدی برود. این روش متناسب با سطح و نیازهای درمانی و انتظارات خود فرد مراجع از درمان انعطاف‌پذیر است.

PVSP حاوی ۴۰ فعل و تصاویر مرتبط با آنهاست. فهرست فعل‌ها به پیوست این کتابچه آورده شده است. تصاویر فعل‌ها که در کتابچه تصاویر گذاشته شده است، به همراه دیگر ابزارهای درمان در کیت درمانی وجود دارد.

PVSP شامل ۴ بخش است. بخش اول شامل معرفی کیت درمانی و ابزارهای مورد نیاز جهت اجرای مراحل مختلف شیوه‌نامه می‌باشد. بخش دوم چکیده مختصر مراحل شیوه‌نامه ارائه می‌گردد. در بخش سوم نوع و نحوه ارائه برخورد^۱ و سرخ‌ها^۲ معرفی می‌گردد. در بخش چهارم، راهنمای تفصیلی و گام به گام مراحل و مراتب مختلف شیوه‌نامه به تفصیل ارائه گردیده است.